

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ, ЯКІ ВИРАЖАЮТЬ ОСОБЛИВОСТІ ХАРАКТЕРУ ЛЮДИНИ ТА ЇЇ ПОВЕДІНКИ

Миронова О.П.

*Відокремлений структурний підрозділ «Фаховий коледж електрифікації»
Дніпровського державного аграрно-економічного університету
olga-mir@ua.fm*

The subject of research is the semantic features of phraseological units. The object of study is the phraseological units of the English language, expressing the person's character and behaviour. The constructions under study are selected from the phraseological dictionary of the English language and the works of English literature.

Key words: phraseological units, macrofield, peculiarities of the person's character, emotional state of a person, behaviour.

Фразеологічні одиниці постають скарбницею будь-якої лінгвокультурної спільноти, яка продовжує привертати увагу дослідників з метою обґрунтування інтра- та екстралінгвальних особливостей їх функціонування в мові й мовленні. У свою чергу, дослідження семантичних особливостей фразеологізмів залишається актуальним і на теперішній час.

Метою цієї праці є здійснення лінгвістичної характеристики фразеологізмів-порівнянь, які описують внутрішній світ людини, її емоційний стан і поведінку, як частотно вживаних одиниць, провідною функцією яких є емоційно-експресивне виокремлення специфічних ознак чи властивостей порівнювальних осіб або предметів шляхом створення видимих й акустично достовірних образів.

Дослідження базувалося на аналізі специфіки функціонування в українській та англійській мовах фразеологічних одиниць семантичного макрополя «Людина», з-поміж репрезентацій якого нами було виокремлено такі їх групи: «Риси характеру людини» та «Поведінка».

Розглянемо першу групу на позначення рис характеру людини, у межах якого актуалізуються підгрупи з основами-прикметниками, що називають і позитивні, і негативні риси характеру.

Ця підгрупа містить конструкції з такими семантичними домінантами: *в українській мові*: тихий (тихий, сумирний, спокійний як миша, як ягня, як ангел; лагідний як голубка, як вівця); мовчазний (мовчазний, німий як могила, як смерть, німий як риба, мовчазний як сфінкс); вільний як птах; боягузливий – хоробрий (боягузливий як заєць, тихий як миша, хоробрий як лев); прямий як стріла, прямолінійний; чесний, вірний (своєму слову); хороший (золота

людина); безчесний як штопор; чистий, невинний як квітка; веселий як шлюбний дзвін, веселий як крикет, як в'юн, як покоївки; хитра як змія, хитра як лисиця); мудра як змія; бездумний, легковажний як метелик; гордовитий (надутий, гордовитий, марнославний як павич, надутий як індик; самовдоволений, гордий як пунш); гордовитий, надутий, зарозумілий як диявол; похмурий (похмурий як хмара, похмурий як демон, як північ); нахабний, безсоромний, безсовісний як латунь; злий як чорт; строгий, жорстокий як залізо; слизький як вугор; незворушний як огірок; надійний, стійкий як англійський банк; надійний як голка; відданий як кремій; твердий, черствий як камінь; загартований, витривалий як цвяхи; безвільний, слабохарактерний як кошеня (як вода); байдужий, не виробляє жодного враження (як з гуся вода); нестійкий, непостійний як вода.

В англійській мові ці характеристики актуалізуються низкою поданих нижче прикметників, уживання яких проілюстровано на прикладах:

- з семою *quiet* (as quiet (silent, still) as a mouse, as a lamb, as an angel); as harmless as a dove, as a lamb:

She looks as quiet as a mouse.

She was quiet as a mouse. (Steel, 2012, p. 57).

- *silent* (as silent as a grave, as a fish), as silent as a sphinx, as still as death; as free as a bird:

The lady. ...I will be the silent as the grave. I swear it. (Show, 2002, p. 298);

Old Jolyon stood, still as death, his eyes fixed on the body. (Galsworthy, 1971, p. 134);

I'm free as a bird. (Flagg, 2010, p. 208).

- *funky – brave* (as funky as a hare, as quiet as a mouse, as brave (bold) as a lion;

- as straight as an arrow, as straight as a die;

- as good as one's word, as good as gold.

You may trust him: he's as good as his word. (Galsworthy, 1971, p. 97).

- as crooked as a cockscrew;

- as pure as a lily;

- as merry as a marriage-bell, as merry as a cricket, as a grig, as maids.

We will... have old Cobs the fiddler, and be as merry as the maids. (Scott, 1963, p. 512).

- as cunning as a snake, as cunning (sly) as a fox), as wise as a snake; as light as a butterfly;

- as slippery as an eel.

I advise you not to do business with him - he's slippery as an eel. (Dreiser, 2009, p. 533).

- as proud (vain) as a peacock, as a turkey, as pleased (proud) as Punch; as proud as Lucifer; as gloomy as a cloud, as the devil, as midnight.

If he were down in the mouth, one could feel sorry for him. But he looks as pleased as Punch with himself. (Galsworthy, 1971, p. 151).

- as bold as brass; as mad as the devil; as hard as iron.

"He came in as bold as brass", said Frederick, "he has drawn out every shilling". (Thackeray, 2011, p. 442);

His grip was like iron. (Ripley, 2007, p. 313);

She was tough as iron. (Phillips, 2008, p. 275).

- as cool as a cucumber.

Though it was his first great venture, he was now as cool as cucumber. (Dreiser, 2009, p. 392)

- as safe as the Bank of England; as true as the needle to the pole;

- as true as flint;

- as hard as a bone, as a flint; as hard as nails; as weak as cat.

She was like a dog with a bone. (Flagg, 2010, p. 49)

- be like water off a duck's back;

- as weak as water.

Наступна група аналізованих фразеологізмів, об'єднаних за ознаками поведінки людини, характеризує різноманітність її фізичних дій і тому вирізняється строкатістю свого складу.

За результатами аналізу, відносимо до фразеологізмів української мови підгрупи «Поведінка людини» такі семантичні домінанта: крутитися (вертитися як веретено; крутитися як дзига; звиватися як змія), крутитися як білка в колесі (безперервний, безцільний рух); стрибати – падати (скакати як спалах; стрибати, підстрибувати як м'ячик), падати (падати як камінь; впасти як неживий); подібно вогню, диму, примарі (бігти дуже швидко, з усіх ніг); бігти щодуху, стрімголов; повільно діяти (повільний як равлик, повільний як черепаха; рухатися (рухатися як блискавка; бігти як ліхтарник, бігти як очманілий; спостерігати (спостерігати як яструб, як ворона); сіяти як кіт, дихати як звір; бігти, мчатися як на пожежу, як очманілий.

Фразеологізми цієї групи, вживані в англійській мові, проілюструємо такими прикладами:

- spin like a spindle, like a top, wriggle like a snake, like a squirrel in a cage;

- jump like a flash, jump like a ball, fall like a stone, fall as dead.

Sylvia asked quick as a flash. (Alliott, 2012, p. 17)

- like smoke; as fast as one's leg can carry one;
- as slow as a snail; as slow as a tortoise;
- move (move like lightning; run like a lamplighter).

She was out like a light. (Steel, 2012, p. 180)

She'd moved like lightning. (Alliott, 2012, p. 96)

- watch like a hawk, like a raven (crow).

He watched you like a hawk. (James, 2012, p. 413)

She'd would watch him like a hawk. (Ripley, 2007, p. 276)

Christian is watching me like a hawk. (James, 2012, p. 94)

- beam like a cat, breath like an animal.

He beamed like the Cheshire Cat. (Ahern, 2009, p. 191)

- run like hell (the clappers); run like mad (like someone possessed).

Таким чином, проведений лексико-семантичний аналіз видів репрезентацій фразеологічних одиниць, що входить в понятійну сферу «Людина», дозволив систематизувати відібрані фразеологізми-порівняння.

Рубрики систематизації, проведеної за цією семантичною ознакою, охоплюють ті фрагменти мовної картини світу, які прямо або опосередковано пов'язані з рисами характеру людини, її емоційним станом і поведінкою. Проілюстровані приклади продемонстрували те, що фразеологізми-порівняння підвищують емоційність, експресивність та візуалізацію створюваних образів.

Література

1. *Англо-український фразеологічний словник.* (2005). Укладач К.Т. Баранцев. Київ: Знання.
2. *Book of English Idioms, with Explanations.* (1998). London: Longman.
3. Ahern, C. (2009). *There's No Place Like Here.* London: Hachette Book.
4. Alliott, C. (2012). *A Rural Affair.* London: Penguin Books.
5. Dreiser, Th. (2009). *The Financier.* USA: West Margin Press.
6. Flag, F. (2010). *I still Dream about you.* New York: Random House.
7. Galsworthy, J. (1971). *The Man of Property.* USA: Penguin Group.
8. James, E. L. (2012). *Fifty Shades Trilogy.* New York: Vintage Books.
9. Phillips, S. (2008). *Breathing Room.* New York: William Edition.
10. Ripley, A. (2007). *Scarlett.* New York: Grand Central Publishing.
11. Scott, W. (1963). *Rob Roy.* New York: A.L. Burt Publisher Company.
12. Show, B. (2002). *Augustus does his Bit.* UK: Black Swan.
13. Still, D. (2012). *44 Charles Street.* Dell. Reprint Edition.
14. Thackeray, W. (2011). *Vanity Fair.* London: Penguin Books.